

**UN DESTIN EXEMPLAR:
ISTORICUL MIHAI IACOBESCU LA 65 DE ANI**

**Harieta Mareci
Florin Pintescu**

Istoria culturii române din Bucovina consemnează existența a numeroase personalități emblematică, cu realizări de excepție în mai multe domenii de activitate. În galeria acestor personalități se încadrează și figura universitarului sucevean Mihai Iacobescu, al cărui destin exemplar de Istoric și Profesor este împletit în chip inextricabil cu viața Cetății.

S-a născut pe data de 5 august 1938 în localitatea suceveană Sasca (lângă Baia), colonie medievală de meșteșugari sași veniți din Bistrița ardeleană, într-o familie al cărui nume inițial era Jakob, transformat în perioada interbelică în Iacob. La recomandarea unui ofițer de rang înalt al armatei române, tatăl său și-a schimbat numele în Iacobescu în perioada celui de-al doilea război mondial pentru a nu fi considerat german de către ruși și expus riscului de a fi deportat în Siberia, în cazul că aceștia ar fi urmat să câștige războiul. Acest amănunt biografic își va găsi ulterior un corespondent tulburător în opera istorică a universitarului sucevean, axată preponderent pe istoria Bucovinei, regiune în care românilor le-a fost impusă deseori schimbarea numelui de familie în urma schimbării stăpânirii politice.

Istoricul Mihai Iacobescu este creatorul unei opere istorice impresionante, concretizată până în prezent prin apariția unui număr apreciabil de cărți, cursuri universitare, studii și articole, recenzii și note de lectură, granturi științifice coordonate în calitate de director etc. Această operă este influențată de tradiția marilor înaintași din perioada interbelică ce îmbinau în operele lor erudiția științifică cu valorizarea în interes național a învățămintelor istorice. Analiza succintă a operelor sale majore confirmă cu prisosință această aserțiune. Lista reprezentativă a lucrărilor realizate de către istoricul Mihai Iacobescu, atașată acestei scurte prezentări, va oferi cititorului o imagine sugestivă a travaliului său științific.

Lucrarea România și Societatea Națiunilor 1919-1929 (București, Ed. Academiei, 1988, 300 p.) reprezintă teza de doctorat a autorului, susținută pe data de 10 mai 1976. Conform aprecierii autorizate a academicianului Alexandru Zub, această carte „marchează un moment special în literatura domeniului” (Alexandru Zub, *O rană deschisă, Bucovina*, în „Saeculum”, an III, nr. 8/2004, Focșani, p. 74).

Sinteza care l-a consacrat în postura de eminent specialist român în istoria Bucovinei, *Din istoria Bucovinei (1774-1862)*, vol. I, *De la administrația militară la autonomia provincială* (București, Ed. Academiei, 1993, 500 p.) reprezintă opera unui istoric ajuns la maturitatea creației sale, care prezintă metaforic – însă exact! – impactul stăpânirii austriece asupra moștenirii culturale românești din Bucovina. Astfel, autorul conchide că „stăpânirea habsburgică s-a instalat ca o pojghiță de gheață peste o apă în cotloanele căreia se păstra întreaga lume a viețuitoarelor de până atunci: limba tradițiile, obiceiurile, cultura populară, mentalități zămislite și consolidate într-o matrice proprie, de veacuri” (p. 274). Referindu-se la importanța acestei lucrări, academicianul Gheorghe Platon consemna: „Ceea ce Ion Nistor a realizat în extensiune, Mihai Iacobescu continuă în adâncime, utilizând un material bogat și variat, care contribuie la lărgirea substanțială a cunoașterii celor trei probleme importante, care-l preocupă în demersul său: *implicațiile și*

consecințele anexării provinciei de către Habsburgi, Politica austriacă în Bucovina și consecințele sale, precum și Lupta românilor pentru apărarea și definirea ființei naționale. Scrisă cu dragoste mărturisită pentru oamenii acestui ținut de autentică viață și trăire românească, „sanctuar național” și „cheie a Moldovei”, lucrarea elaborată de Mihai Iacobescu probează un profesionalism căruia-i acordăm întreaga noastră prețuire” (Acad. Gh. Platon, *Cuvânt înainte* la lucrarea *Din istoria Bucovinei*, p. 10).

Cartea *30 de zile în „Siberia”: căutând arhivele Bucovinei* (Iași, Editura „Junimea”, 2003, 545 p.) reprezintă o îmbinare strălucită a erudiției istorice cu strălucitele calități literare ale stilului de redactare, fiind practic o radiografie critică a trecutului Bucovinei, cu accentul pus pe perioada administrației austriece și pe situația prezentă a românilor din regiunea Cernăuți. Așa cum remarcă subtil Alexandru Zub, autorul preferă aici „în locul unei sistematizări aride a faptelor scoase la iveală din studiul întreprins ... să-l urmărim pas cu pas, iar orice secvență de „*timp trăit*” devine o împletire plină de sens cu timpurile supuse analizei” (Alexandru Zub, *op. cit.*, p. 75). Digresiunile autorului din această operă „vădesc o bună inițiere în istoria ideilor, însă și abilitate în dialectica acestora. Ele (digresiunile, nota ns.) țin, pesemne, de un anume fel de a privi istoria ca o țesătură de temporalități, în care analistul se afundă cu interes și voluptate, fie numai și spre a dovedi celor de azi, prea insensibili, că trecutul nu dispare de tot și că stă în puterile unui profesionist să-l pună în dialog benefic cu prezentul” (*Ibidem*).

Monografia închinată Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (*Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava. File de istorie*, Suceava, Editura Universității, 2003, 308 p.) „prezintă pe larg, cu informații de prim ordin și evaluări (nu numai) statistice, toate etapele oferind oricui posibilitatea de a cunoaște geneza și evoluția unui asemenea așezământ... *Universitatea „Ștefan cel Mare”* e un studiu de care beneficiază nu doar istoriografia, ci totodată corpul didactic, sociologii, analiștii fenomenului românesc din ultimii opt lustri. Amplu documentată, plină de elemente statistice, microbiografii și ilustrații, studiul profesorului Mihai Iacobescu rămâne exemplar pentru acest tip de restituție. Ansamblul denotă un profesionist care n-a așteptat ocazii ideale pentru a trudi sistematic în domeniul său, ci a lucrat mereu, verbal și în scris, asupra cuvântului. Ne-a oferit acum un nou motiv de recunoștință” (Alexandru Zub, *Alma Mater Sucevensis: O restituție monografică*, în „Convorbiri Literare”, CXXXVIII, 5 (101), mai 2004, p. 26).

Constantin Ciopraga arăta într-o scrisoare trimisă conducerii Universității „Ștefan cel Mare” pe data de 17 ianuarie 2004 că această monografie este o „carte frumos prezentată grafic, aerisită, judicios compartimentată, ce poate servi ca model – în materie – altora. Se vede experiența de specialist în istoria contemporană; se mai vede spiritul sistematic al omului de disciplină universitară; ar mai fi de adăugat încă o dimensiune: cea afectivă! Documentele în sine pot rămâne reci, irelevante; autorul le-a înviat, comentându-le cu mijloacele rațiunii, inclusiv cu căldura inimii. Într-un cuvânt, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava are monografia binemerită.”

Competența sa recunoscută de specialist în istoria Bucovinei a fost confirmată și valorizată prin redactarea a patru subcapitole privitoare la istoria acestei provincii istorice românești conținute în recentul tratat de *Istoria Românilor*, apărut sub egida Academiei Române (*Evoluția istorică a Bucovinei între anii 1774 și 1821*, în *Istoria Românilor*, vol. VI, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 681-697; *Bucovina*, în *Istoria Românilor*, vol. VII, tom I, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 199-209 (primul subcapitol) și 780-787 (al doilea subcapitol); *Bucovina*, în *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 355-368).

Recunoștința și răsplata oferită istoricului Mihai Iacobescu de către diverse așezăminte culturale s-a concretizat în timp prin Premiul „Dimitrie Onciul” al Academiei Române (1993), Premiul Fundației „Magazin Istoric” (1994), Premiul Fundației Culturale a Bucovinei (1994, 1999), Premiul Institutului „Bukowina” din Augsburg (1997), Premiul Fundației Culturale „Arcadie Opaiț” din Cernăuți (1998) etc.

Privită în ansamblu, opera științifică a istoricului Mihai Iacobescu reprezintă un caz destul de rar întâlnit, de îmbinare a erudiției științifice și a valorificării unor numeroase izvoare istorice inedite cu introspecția psihologică și cu un stil de redactare „literar” și elevat. Faptele, evenimentele și procesele istorice tratate sunt analizate cu spirit critic, în tradiția unei bune școli istorice pozitivistice, iar interpretarea oferită este departe de preocuparea întâlnită la aproape toți istoricii aparținând unei națiuni cu rol minor în Istorie de a face din aceasta un fel de mitologie care să explice și să justifice eșecurile și neîmplinirile naționale.

Este frumos și dificil, în egală măsură, să scrii sau să vorbești despre **Profesorul** Mihai Iacobescu deoarece, în mod inevitabil, considerațiile obiective se împletesc cu eterna și necesară afectivitate umană datorată oricărui Magistru. Universitarul sucevean a reprezentat pentru generații întregi de studenți exemplul unui profesor, a unui istoric și a unui spirit larg, generos, capabil de un nesfârșit entuziasm profesional și pedagogic.

Absolvind în 1967 cu rezultate excepționale (diplomă de merit) cursurile Facultății de Istorie-Filosofie ale Universității „A.I. Cuza” din Iași, nu a rămas în „dulcele târg” moldav, deși a fost dorit ca asistent al unor profesori remarcabili, ci a acceptat repartitia la un așezământ academic înființat în 1963 – Institutul Pedagogic de 3 ani din Suceava – devenit Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava în anul 1990. Începând cu anul 1967 a început obișnuitul *cursus honorum*, fiind pe rând preparator (1967-1970), asistent (1970-1973), lector (1973-1990), conferențiar (1990-1993) și profesor (1993 – prezent). Ca o recunoaștere a meritelor sale didactice, începând cu anul 1998 i s-a acordat titlul de profesor emerit. În cadrul Universității „Ștefan cel Mare” Suceava a îndeplinit diferite funcții, fiind șeful Catedrei de Istorie (1993-1995), Decan al Facultății de Litere și Științe (1995-1999), Decan al Facultății de Istorie și Geografie (1999-2001) și Prorector (2001-2004).

La un moment dat, cariera sa didactică i-a fost marcată de vicisitudinile regimului comunist. În anul 1975 a fost transferat ca director adjunct la Muzeul Județean de Istorie Suceava (actualul Complex Muzeal Bucovina), sub pretextul că părinții săi au fost chiaburi, fiind excluși din Partidul Comunist Român în 1952. În perioada 1975-1979 a continuat să țină cursuri la Institut, în calitate de cadru didactic asociat.

În anul 1986 secția Istorie-Geografie din cadrul Institutului de Învățământ Superior din Suceava și-a încetat temporar activitatea, reluată ulterior în anul 1990. În această perioadă, domnul Mihai Iacobescu a predat disciplina Probleme fundamentale ale istoriei Patriei în cadrul secțiilor tehnice ale Institutului.

Inspirator și coautor al unui amplu memoriu din ianuarie 1990, prin care li se cerea noilor autorități ale statului înființarea unei Universități la Suceava, inițiativă aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 225 din 7 martie 1990, profesorul sucevean a purtat convorbiri în acest sens inclusiv cu șeful statului. Referindu-se la acest aspect, cotidianul local „Crai Nou” din 10 martie 1990 nota textual: „printr-o convorbire telefonică recentă cu domnul Ion Iliescu, lectorul univ. dr. Mihai Iacobescu, președintele Consiliului Județean Suceava al C.P.U.N. și prof. univ. dr. ing. Emanuel Diaconescu au adus și susținut noi argumente pentru înlăturarea tuturor obiecțiilor, privind înființarea Universității. În aceeași zi, domnul Ion Iliescu a comunicat celor doi interlocutori că problema va fi analizată de guvern, iar în seara aceleiași zile s-a anunțat avizarea favorabilă”.

Ca o recunoaștere a meritelor sale de slujitor al muzei Clio, profesorului Mihai Iacobescu i-a fost conferită în anul 2000 calitatea de conducător de doctorat în cadrul Universității „A.I. Cuza” Iași. Începând cu anul 2004, el deține această calitate în cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. Demn de menționat este și faptul că universitarul sucevean este inițiatorul publicației științifice „Codrul Cosminului”, al cărei prim număr a apărut în 1995 sub egida Catedrei de Istorie a universității sucevene. Publicația suceveană este continuatoarea simbolică a publicației cu același nume apărută la Universitatea română din Cernăuți în perioada interbelică.

Având în vedere „competența și ținuta științifică în activitatea de evaluare a cercetării din învățământul superior” demonstrată de-a lungul timpului de Mihai Iacobescu, Consiliul Național al

Cercetării Științifice din Învățământul Superior i-a conferit pe data de 11 mai 2001 calitatea de *Expert Evaluator*.

Profesorul Mihai Iacobescu a transformat și transformă pentru studenți și discipoli istoria într-un univers complicat și fascinant, în care își dovedește din plin vocația sa: de a lumina și îndruma în cadrul cursurilor și seminariilor de *Istoriografie*, *Istoria modernă universală*, *Istoria contemporană universală*, *Istoria Bucovinei*. În tot ce a întreprins și ce întreprinde ca dascăl, domnia sa oferă impresia unui efort continuu de recuperare a informației, de analiză sistematică a faptelor și de reconstrucție istorică logică. De-a lungul timpului, a îndus studenților și discipolilor săi ideea că Istoria este un mod specific de a contribui la formarea comunității, că acesta nu se poate realiza convenabil decât punând la lucru o întreagă serie de însușiri bine cultivate, între care și puterea de a te dăruia meseriei, chemării, profesiei. Profesiunea de credință a Magistrului este că Istoria nu este scutită de erori iar datoria fiecărei generații este să îndrepte, să adauge, să înalțe un edificiu conform cu viziunea proprie asupra lumii.

Finis coronat opus, activitatea științifică și didactică a cărturarului sucevean se completează armonios cu cea de **Om al Cetății** care s-a pus permanent în slujba semenilor săi cu cuvântul, cu scrisul și cu fapta. În calitate de secretar (1968-1975) apoi de președinte (1984-prezent) al *Societății de Științe Istorice din România*, filiala Suceava, universitarul sucevean a avut o contribuție decisivă la popularizarea istoriei în Bucovina. Ca o recunoaștere a acestor merite, Societatea de Științe Istorice din România i-a conferit la 5 iulie 2004 *Premiul de Excelență*. Organizator timp de decenii, în cadrul Casei de Cultură din Suceava, al manifestărilor cultural-științifice intitulate *Scările Sucevene*, domnul Mihai Iacobescu s-a implicat în toată această perioadă în organizarea *lectoratelor de vară* la Suceava, la care au participat profesori de istorie din toate județele țării.

Datorită autorității morale și meritelor cultural-științifice dobândite înainte de 1989, a fost ales președinte al Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale (23 decembrie 1989-16 ianuarie 1990), apoi (până la 20 mai 1990) președinte al Consiliului Județean Provizoriu de Uniune Națională din Suceava. Ales senator în legislatura 1990-1992, a îndeplinit în această calitate funcția de trezorer al Parlamentului României. În anul 1991 a fost inclus în delegația parlamentar-constituțională ce a prezentat la Veneția *Proiectul de Constituție al României* în fața Comisiei Juridice a Consiliului Europei.

Calitatea de membru al Comisiei parlamentare de redactare a Constituției din 1991 i-a permis istoricului Mihai Iacobescu să completeze dimensiunea **teoretică** a operei sale istorice puse în slujba neamului românesc cu o încercare de inițiativă legislativă **practică** privitoare la protecția românilor din diaspora. Astfel, în cadrul Ședinței din 23 aprilie 1991, senatorul Mihai Iacobescu făcea o „propunere care se referea la atitudinea pe care guvernul o are - și la politica concretă (ce) trebuie să o precizeze – față de românii de pretutindeni”. Cu acel prilej, el arăta că „Politica guvernului față de românii de pretutindeni se poate materializa în următoarele 4 elemente:

1. Informarea cât mai exactă asupra realităților din România: informare care trebuie să fie permanentă
2. Acordarea automată a cetățeniei române tuturor românilor din străinătate care o solicită, exceptând cazurile de infracțiune și pe cei care au săvârșit anumite lucruri incompatibile cu păstrarea calităților de cetățean român. ...
3. Difuzarea permanentă în cadrul românilor de pretutindeni a unor manuale școlare, a unor cărți reprezentative în diverse domenii de activitate, realizate în România
4. Acordarea de distincții și titluri românești, ca de pildă acela de membru sau membru corespondent al Academiei Române, tuturor românilor care se remarcă printr-o activitate deosebită (Dumitru Ioncică – editor coordonator, *Geneza Constituției României 1991 – Lucrările Adunării Constituante*, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”; București, 1998, p. 527).

Activitatea sa vastă pusă în slujba propășirii culturii în județul Suceava a fost recunoscută și răsplătită cu o serie de distincții. Colegiul Național „Ștefan cel Mare” și Liceul Economic „Dimitrie

Cantemir" din Suceava i-au conferit în martie 2001 „Mărțișorul Simpatiei” „pentru deosebita performanță de a fi cucerit inimile liceenilor prin activitatea desfășurată în folosul urbei noastre”. *Fundația Culturală a Bucovinei* din Suceava i-a conferit pe data de 21 iunie 2002 „Premiul Mecena” pentru „merite deosebite în activitatea științifică, pedagogică și culturală” iar Consiliul Local al Municipiului Fălticeni i-a acordat titlul de *Cetățean de Onoare* în ziua de 28 noiembrie 2003.

Activitatea sa prodigioasă ca *Om al Cetății* îi privește îndeaproape și pe semnatarii acestor rânduri, deoarece o bună parte a devenirii lor profesionale i se datorează. Ca în atâtea alte cazuri asemănătoare ce țin de cele două trăsături marcante ale personalității sale – omenia și blândetea, domnia sa a investit și în noi. Nu a fost vorba de o investiție materială, căci materia este pieritoare, ci de una ce transcende timpul: încrederea.

Pentru activitatea și destinul său exemplar – conștient asumat – de Istoric, Profesor și Om al Cetății, cărturarul Mihai Iacobescu a binemeritat și binemerită cu prisosință recunoștința concetățenilor săi. Dorim ca aceste rânduri să se constituie într-un modest semn de prețuire adresat, la ceas aniversar, *Magistrului* aflat „nel mezzo del camino”.

PROF. UNIV. DR. MIHAI IACOBESCU **ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ (O POSIBILĂ LISTĂ REPREZENTATIVĂ)**

I. DOMENII DE COMPETENȚĂ

- *Istoria contemporană a României; Istoria contemporană universală; Istoria Bucovinei*
- *Conducător de doctorat* din anul 2000, inițial în cadrul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, iar din toamna anului 2004 la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; specialitatea *Istoria Bucovinei și Istoria contemporană a României*
- Din anul 2001 *Expert evaluator* al Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior, în domeniul Istoriei contemporane a României.

II. DIRECTOR DE GRANTURI

- Contract de cercetare GRANT nr. 81/01 1997, durata: 1997-2001, aprobat de MEN și CNCSU, cu tema: *Bucovina în contextul istoriei românilor*
- Contract nr. 1241/2001, *Bucovina în sud-estul Europei*, perioada de derulare 2001-2003
- Contract nr. 1184/2003, cu tema *Elitele românilor din Bucovina (1774-2003)*, perioada de derulare 2003-2006

III. MEMBRU ÎN COLEGIILE DE REDACȚIE ALE REVISTELOR

1. „Codrul Cosminului”, serie nouă, Suceava
2. „Glasul Bucovinei”, Cernăuți–București
3. „Analele Bucovinei”, București

III. CĂRȚI ȘI CURSURI UNIVERSITARE

1. *Istoria universală contemporană*, vol. 1 (1917-1929), Institutul de Învățământ Superior Suceava, 1972, 275 p.
2. *Două decenii de învățământ superior la Suceava (1963-1983)*, Centrul de multigrafie, Institutul de Învățământ Superior Suceava, 1983, 125 p.
3. *România și Societatea Națiunilor 1919-1929*, Editura Academiei Române, București, 1988, 296 p.
4. *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774-1862). *De la administrația militară la autonomia provincială*, Editura Academiei Române, București, 1993, 550 p.

5. *Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii*, nr. 3, Constantin Morariu - *Cursul vieții mele*. Jurnal, Editura Academiei Române, 1999. Ediție, studiu introductiv, note și indice de Mihai Iacobescu, pp. 3-59.
6. *Istoria Bucovinei, 1774-1918. Curs pentru Învățământ la Distanță*, Editura Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, 2000, 125 p.
7. *30 de zile în „Siberia”: căutând arhivele Bucovinei*, Editura „Junimea”, Iași, ediția I 2003, 450 p. și ediția a II-a, Editura „Junimea” Iași, 2004, 490 p.
8. *Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava. File de istorie, 1963-2003*, Editura Universității, Suceava, 2003, 308 p.
9. *Istoria contemporană universală. 1917-1945*, Tipografia Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, 2004, 315 p.

IV. COLABORĂRI LA VOLUME ȘI PUBLICAȚII INTERNAȚIONALE

1. *Bucovina în viziunea istoriografiei românești sau Cum se scrie despre Țara Fagilor*, în vol. *Bukowina po stronie dialogu*, Pogranicze, Sejny (Polonia), 1999, p. 28-40.
2. *Despre relațiile româno-poloneze în Bucovina sau Împreună împotriva vicisitudinilor istorice*, în vol. *O Bukowinie razem czyoddzielnie?*, Pila, Warszawa, 2000, p. 37-59.
3. *Elita românilor din Bucovina anilor 1774-1862*, în „Analele Bucovinei” nr. 3 1997, în limbile germană, ucraineană și română, București, p. 605-633.
4. *Elita românilor din Bucovina anilor 1862-1918*, în vol. *Bucovina 1861-1918: aspecte edificatoare pentru o Europă unită?*, Editura Universității Suceava, 2000, în limbile germană, ucraineană și română, p. 177-235.
5. *Evoluția românilor din Bucovina între anii 1774-1918*, în revista „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, nr. 4/2000, p. 3-33 și nr. 1/2001, p. 16-30.
6. *A fost Bucovina de ieri un „model” al Europei de mâine? Astăzi despre evoluția celui mai mare „trust” al patrimoniului național, Fondul Bisericesc*, în revista „Țara Fagilor”, Cernăuți-Târgu-Mureș, 1998, p. 44-63.
7. *Bucovina și mitul habsburgic*, în „Țara Fagilor”, Cernăuți-Târgu-Mureș, 2003, p. 11-22.
8. *Noii stăpâni de moșii și patroni de biserici în Bucovina dintre anii 1862-1918*, în „Țara Fagilor”, Cernăuți-Târgu-Mureș, 2003, p. 50-56.

V. COLABORĂRI LA VOLUME APĂRUTE ÎN ȚARĂ

1. *Nicolae Titulescu și Liga Națiunilor*, în *Titulescu și strategia păcii*, coordonator Gh. Buzatu, Editura „Junimea”, Iași, 1982, p. 133-175.
2. *Eminescu și istoria Bucovinei*, în *Eminescu, sens, timp și devenire istorică*, coordonatori Gh. Buzatu, Ștefan Lemny, Editura „Junimea”, Iași, 1989, p. 120-138.
3. *Colaborarea între românii din Bucovina și Transilvania în timpul revoluției de la 1848-1849*, în *Transilvania în istoria și conștiința românilor*, prefată și coordonare Vasile Netea, Editura „Junimea”, Iași, 1985, p. 120-138.
4. *O lucrare inedită a istoricului Ion Nistor. Expansiunea germană către Estul și Sud-Estul Europei (1 ianuarie 1939)*, în *Ion Nistor (1876-1962)*, volum îngrijit de acad. Al. Zub, Academia Română, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 1993, p. 131-145.
5. *Românii și Societatea Națiunilor*, în *Românii în istoria universală*, coordonatori Ion Agrigoroaiei, Gh. Buzatu și V. Cristian: vol. III Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1987, p. 621-653.
6. *Revoluția de la 1848-1849 în Bucovina. Particularități. Revendicări. Consecințe*, în *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică*, Cluj-Napoca, 1998, p. 205-215.

7. *Coordonate ale istoriei județului Suceava*, în albumul *Bucovina – 2000*, în limbile română, engleză, germană și franceză, apărut sub egida Consiliului Județean Suceava, Tipografia Lidana, 2000, p. 21-35.
8. *Subcapitolele Bucovina*, în sinteza fundamentală *Istoria Românilor*, apărută sub egida Academiei Române, Editura Enciclopedică, vol. VI, 2002, p. 681-697; vol. VII, tom 1, 2003, p. 199-209 și 780-789; vol. VII, tom 2, 2003, p. 355-369.

VI. STUDII, ARTICOLE ȘI MEDALIOANE DE INTERES GENERAL

1. *Concepția cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin despre politica externă a Moldovei*, în vol. *Caiete selective ale cercurilor științifice studențești*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, 1968, p. 51-78.
2. *Aspecte semnificative ale cazării și aprovizionării misiunii militare germane în România (1940-1941). Informații inedite din arhive*, în *Studii și cercetări științifice*, Bacău, 1970, p. 181-193.
3. *Constantin Dobrogeanu Gherea și problema industrializării*, în *Lucrări științifice*, vol. I/1970, Institutul Pedagogic Suceava, p. 267-275.
4. *Idealul de republică în concepția socialiștilor români din a doua jumătate a sec. al XIX-lea*, în „Studii și materiale de istorie”, nr. 2/1971, p. 39-58.
5. *Ocotirea minorităților naționale de către Liga Națiunilor și implicațiile acestui fapt*, în *Lucrări științifice*, vol. 2/1971, Institutul Pedagogic de 3 ani Suceava, p. 255-277.
6. *Independența – o aspirație vitală și o permanentă în istoria românilor*, în „Suceava Anuarul Muzeului Județean” (Suceava), IV, 1977, p. 9-24.
7. *Dimitrie Onciul și filosofia istoriei*, SAMJ, IV, 1977, p. 145-158.
8. *Muzeul lui Toader Hrih de la Arbore – Suceava*, SAMJ, V, 1978, p. 592-599.
9. *Țara de Sus în clocotul revoluției 1944-1948*, în colaborare cu Vasile Ionescu, George Ostafi și Petru Rușșindilar, Suceava, 1972, p. 12-73.
10. *Inițiative și preocupări ale României la Societatea Națiunilor între anii 1919-1933*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A.D. Xenopol» Iași” (AIHA), XVIII, 1984, p. 333-358.
11. *Nicolae Iorga despre caracterul primului război mondial*, în „Hierasus”, Botoșani, III/1981, p. 91-108.
12. *Titulescu inedit: însemnări din tranșeele păcii* (fragmente din rapoartele inedite aflate în Arhiva Istorică Centrală), „Convorbiri literare”, Iași, nr. 3/1982, p. 3-4.
13. *Nicolae Titulescu – precursor al unei noi ordini internaționale*, în „Carpica”, Bacău, IV, 1982, p. 261-276.
14. *Cu Vasile Pârvan, cugetătorul, despre elogiul și cultul muncii*, în „Convorbiri literare”, nr. 11/1982, Iași, p. 3-4.
15. *Activitatea României la Societatea Națiunilor în problema ocrotirii minorităților (1919-1933)*, în „Anuarul Institutului de Istorie Națională”, Cluj-Napoca, XXV, 1982, p. 147-173.
16. *Aspecte ale eficienței și integrării învățământului cu cercetarea și producția la Institutul de Învățământ Superior din Suceava*, în „Forum”, București, nr. 11/1984.
17. *Schimburi de experiență devenite tradiționale la Institutul de Învățământ Superior din Suceava*, în „Forum”, București, nr. 6/1985, p. 61-73.
18. *Inițiative românești la Geneva în domeniul cooperării tineretului în perioada interbelică*, în „Ateneu”, Bacău, nr. 9/1985, p. 3-4.
19. *Învățămintele ale sistemului de ocrotire a minorităților naționale sub egida Societății Națiunilor în perioada interbelică. Implicații. Consecințe*, Simpozionul Internațional

- „Mutații și perspective constituționale în Europa de sud-est”, București. 21-23 noiembrie 1990, 17 p.
20. *Suceveni participanți la festivitățile consacrate semicentenarului Universității „Alecu Russo”*, Bălți. 16-18 octombrie 1995, în „Codrul Cosminului”, Suceava, seria nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 682-685.
 21. *Academicianul Vladimir Trebici (la împlinirea vârstei de 80 de ani)*, în „Codrul Cosminului”, Suceava, nr. 2/1996, p. 753-762.
 22. *Gheorghe Platon. Omul, profesorul, istoricul (la aniversarea a 70 de ani de viață)*, în „Codrul Cosminului”, Suceava, nr. 2/1996, p. 762-768.
 23. *Istoricul Constantin Șerban. La 75 de ani de viață*, în „Codrul Cosminului”, Suceava, nr. 2/1996, p. 768-803.
 24. *Cărturarul, eminescologul și istoricul literar Dimitrie Vatamaniuc*, în „Codrul Cosminului”, Suceava, nr. 3-4 (13-14), 1997-1998, p. 419-427.
 25. *Isaia Băloșescu. Evocări*, în „Analele Bucovinei”, București, 1/1997.
 26. *Elita românilor din Bucovina în perioada 1775-1862*, în „Analele Bucovinei”, București, 3/1997.
 27. *Aspecte ale sistemului bancar din Bucovina în ajunul Primului Război Mondial*, „Codrul Cosminului”, seria nouă, Suceava, nr. 5(15), 1999, p. 155-167.
 28. *Conferința internațională „Bucovina – împreună sau separat?”*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 5(15), 1999, p. 407-415.
 29. *Personalități ale Bucovinei de astăzi – Pavel Țuguș*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 5(15), 1999, p. 489-505.
 30. *Un jurământ al preoților din Bucovina în anul 1902 cu prilejul alegerilor în funcția de asistent consistorial*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 5(15), 1999, p. 349-355.
 31. *Bucovina și mitul habsburgic*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 6-7(16-17), 2000-2001, p. 189-196.
 32. *Evenimente științifice de seamă: Al IV-lea Congres Internațional de Studii Românești*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 6-7(16-17), 2000-2001, p. 481-487.
 33. *Ionel Dărdală (1916-1994)*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 6-7(16-17), 2000-2001, p. 559-562.
 34. *Vasile Cristian profesorul și istoricul la 65 de ani*, în „Codrul Cosminului”, seria nouă, nr. 6-7(16-17), 2000-2001, p. 563-566 (în colaborare cu Harieta Mareci).

VII. DOCUMENTE

1. *Documente ale revoluției de la 1848-1849 din Bucovina (I)*, memoriul locuitorilor din Gura Humorului, Iliești și Brașca din 30 iunie 1848; manifestul *Fraților țărani din Bucovina* al deputatului Mihai Bodnar-Bodnărescu din 5 noiembrie 1848, în „Suceava”, V, 1978, p. 483-492.
2. *Scrisori de la Sextil Pușcariu și informații despre istoria Bucovinei între anii 1774-1847*, în „Suceava”, V, 1978, p. 503-512.
3. *Documente ale revoluției de la 1848-1849 din Bucovina (II)*, *Proiectul de Constituție pentru ducatul Bucovinei din 5 septembrie 1848*, în „Suceava”, VIII, 1981, p. 453-462.
4. *Documente ale revoluției de la 1848-1849 din Bucovina (III): un memoriu al sucevenilor de la 1848*, în „Suceava”, VIII, 1981, p. 141-148.
5. *Documente ale revoluției de la 1848-1849 din Bucovina (IV)*, *Memoriul Comitetului Duhovnicesc Ortodox din Bucovina adresat la 9 octombrie 1848 Parlamentului Imperial din Viena*, în „Suceava”, IX, 1982, p. 409-417.

6. *Documente ale revoluției de la 1848-1849 din Bucovina (V). Apelul din 14 aprilie 1848; Oda adresată clerului la 14 mai 1848 și Proclamația din ianuarie 1849*, în „Suceava”, XX, 1993, p. 412-450.
7. *Bucovina în viziunea lui Ion Budai-Deleanu: Scurte observații asupra Bucovinei*, în „Suceava”, XX, 1993, p. 195-219.
8. *Un memoriu al iluministului Vasile Balș din 1790 despre situația din Bucovina și necesitatea unor reforme*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1(11), 1995, p. 14-29.
9. *Documente inedite referitoare la istoria Bucovinei: Jurnalul „Cursul vieții mele” de Constantin Morariu (1854-1927)*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 409-439.
10. *Un jurământ impus preoților din Bucovina în anul 1902*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 349-355.
11. *Statutele unor cabinete de lectură, Societăți școlare sătetești și ale Asociației Corpului Didactic din Bucovina în arhivele din Cernăuți*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7 (16-17), 2000-2001, p. 180-203.

VIII. CONTRIBUȚII LA ISTORIA BUCOVINEI

1. *Istoricul Ion Nistor (1876-1962)*, în „Suceava”, IV, 1977, p. 267-279.
2. *Bucovina și revoluția de la 1848-1849 din Bucovina*, în „Suceava”, V, 1978, p. 12-65.
3. *Revoluția de la 1848-1849 din Bucovina și problema învățământului național modern*, în „Suceava”, VI, 1977, p. 167-177.
4. *Personalități ale Bucovinei: George Popovici (1865-1905). Istoricul și omul politic*, în „Suceava”, VI, 1977, p. 542-568.
5. *Problema agrară în revoluția de la 1848-1849 în Bucovina*, în „Revista de istorie”, București, nr. 5/1983, p. 145-169.
6. *Preocupări de istorie națională la românii din Bucovina: revoluția de la 1848-1849 reflectată în paginile gazetei „Bucovina” (1848-1850)*, în „Suceava”, X, 1985, p. 553-579.
7. *Viața și activitatea istoricului Ion Nistor (1876-1962)*, în SAI, XLIX, 1984, p. 140-178.
8. *Idealul unității naționale în gândirea și acțiunile românilor din Bucovina în timpul revoluției de la 1848-1849*, în AȘUI, serie nouă, III, Istorie, Iași, 1985, p. 46-95.
9. *Acțiuni, proteste, mijloace ale habsburgilor pentru a ocupa (1774) și anexa (1775) nordul Moldovei*, în „Suceava”, XIII-XIV, 1986, p. 200-235.
10. *Idealul de libertate și unitate națională la românii din Bucovina în anii 1774-1849*, în AIIAI, XXV, 1988, p. 57-78.
11. *Colaborarea între moldoveni, transilvăneni și bucovineni la 1848-1849*, în „Cele trei Crișuri”, Oradea, aprilie 1992, p. 3-6.
12. *Personalități ale Bucovinei: dr. Silvestru-Andreievici Morariu (1918-1895)*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1 (11), 1995, p. 146-173.
13. *Centrul de cercetări bucovinene de la Cernăuți (24 aprilie 1992)*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1 (11), 1995, p. 311-315.
14. *Isaia Băloșescu (1766-1834)*, în „Analele Bucovinei”, IV, nr. 1, 1997, p. 13-17.
15. *Mihai Bodnar-Bodnărescu (1816-1867)*, în „Analele Bucovinei”, IV, nr. 2, 1997, p. 345-353.
16. *Dionisie Bejan (1837-1924)*, în „Analele Bucovinei”, V, nr. 2, 1998, p. 249-253.
17. *Dimitrie Vatamaniuc*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 3-4 (13-14), 1998, p. 419-426.
18. *Revoluția de la 1848-1849 în Bucovina*, în „Analele Bucovinei”, VI, nr. 1, 1999, p. 7-15.
19. *Teodor Bălan (1885-1972)*, în „Analele Bucovinei”, VI, nr. 1, 1999, p. 15-19.

20. *Bucovina – o Europă în miniatură*, în *Național și Social*, volum omagial închinat acad. Gh. Platon la împlinirea vârstei de 70 de ani, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 1998.
21. *Personalități ale Bucovinei de azi: Pavel Țuguș*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 5 (15), 1999, p. 489-505.
22. *Istoricul bucovinean Ionel Dârdală (1916-1994)*, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7, 2000-2001, p. 516-523.

IX. BUCOVINA ÎN DEZBATEREA LUMII CONTEMPORANE

1. *Simpozionul internațional – Bucovina de partea dialogului, 21-28 aprilie 1996*, Sejny, Mănăstirea Wigrierski, Polonia, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 540-552.
2. *Conferința Internațională – Bucovina 1775-1862: aspecte politice, sociale, cultural-economice și demografice*, Rădăuți, 31 mai – 3 iunie 1996, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 552-564.
3. *Parteneriatul Schwaben-Suceava-Cernăuți*, 28 aprilie–5 mai 1997, Augsburg, Germania, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 3-4 (13-14), 1998, p. 345-351.
4. *Conferința Internațională – Bucovina împreună sau separat?*, 2-6 iunie 1999, Jastrowie, Polonia, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 5 (15), 1999, p. 407-415.
5. *Al IV-lea Congres Internațional de Studii Româno-Americane*, 9-12 iulie 2001, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7 (16-17), 2000-2001, p. 481-487.

X. VOLUME PREFĂȚATE ȘI COORDONATE

1. Emil Satco și Ioan Pânzar, *Instituții moderne: Prefectura Suceava – repere istorice locale*, Editura „Junimea” Iași, 1996, *Cuvânt înainte*, p. V-VII.
2. Grigore Prisecaru, Mihai Bejenaru, Haralambie Enache, *Comuna Zamostea din Bucovina – monografie*, Suceava, 1997, *Cuvânt înainte*, p. 1-5.
3. Dragoș Corlățeanu, *Israel – pământul făgăduinței*, Editura „Cuvântul nostru”, Suceava, 1997, *Cuvânt înainte*, p. 3-7.
4. Eugen G. Miron (Germania), *Al III-lea Testament*, Editura „Cuvântul nostru”, Suceava, 1997, *Cuvânt înainte*, p. 5-12.
5. Ștefan Purici, *Mișcarea națională românească în Bucovina între 1775-1861*, Suceava, Editura „Hurmuzachi”, 1998, *Cuvânt înainte*, p. I-V.
6. Ioan Ieșcu, *Reflecții târzii. Din însemnările unui fost parlamentar*, Editura „Cuvântul nostru”, Suceava, 1998, *Cuvânt înainte*, p. 3-12.
7. Petru Țăranu, *Memoria Dornelor. Oameni de seamă*, vol. II, Editura „Țara Fagilor”, 1998, *Cuvânt înainte*, p. 5-6.
8. Petru Țăranu, *Memoria Dornelor. Stațiunea balneoclimaterică*, vol. III, Editura Bucovina, 1999, *Cuvânt înainte*, p. 5-7.
9. Petru Țăranu, *Memoria Dornelor. Folclor*, vol. IV, Editura Biblioteca Bucovinei, Suceava, 1999, *Cuvânt înainte*, p. 3-4.
10. Ioan Cocuz, Dumitru Cucu, *Băncile și creditul funciar românesc în Bucovina (1840-1918)*, Editura „Bucovina viitoare”, Suceava, 1999, *Cuvânt înainte*, p. I-VI.
11. Doina Alexa, Ion Nistor, *Dimensiunile politice și culturale ale personalității*, Editura Institutul Bucovina-Basarabia, Rădăuți, 2000, *Cuvânt înainte*, p. 5-8.
12. Aurelian Ciornei, *La izvor de cânt și joc. Comori folclorice din Bucovina*, Editura „Mușatinii”, Suceava, 2000, *Cuvânt înainte*, p. 3-18.
13. Revista „Făt-Frumos”, II, 2000, Muzeul Etnografic al Bucovinei, *Cuvânt înainte*, p. 4-7.

14. Petru Bejenaru, *Gând și cuvânt românesc. Însemnări ale unui fost deputat*, Editura Bucovina, Iași, 2002, *Cuvânt înainte*, p. 3-5.
15. Petru Țăranu, *Memoria Dornelor. Repere istorice*, vol. V, Editura Biblioteca Bucovinei, Suceava, 2002, *Cuvânt înainte*, p. 5-6.
16. Ion Cernat, Elena Lazarovici, *Satul Vama – 600 de ani de istorie*, Editura PIM, 2002, *Cuvânt înainte*, p. 5-12.
17. Ioan Cocuz, *Partidele politice românești din Bucovina 1862-1914*, Suceava, 2003, *Cuvânt înainte*, I-III.
18. Harieta Mareci, *Teodor Bălan (1885-1972). Viața și opera*, Editura „Junimea”, Iași, 2003, *Redescoperirea și prețuirea unui istoric de seamă al Bucovinei – Teodor Bălan*, p. 5-15.
19. „Cetatea de Scaun”, nr. 1, an 1, 2004, Revista profesorilor de istorie din județul Suceava, Tipografia Lidana, Suceava, 2004, *Cuvânt înainte*, p. 4-6.
20. Mioara Gafencu, Sorin Gafencu, *Colegiul Național „Nicu Gane” din Fălticeni (1870-2003)*, Editura Opinia Fălticeneană, Fălticeni, 2004, *Cuvânt înainte*, p. 1-6.
21. Gheorghe Giurcă, *Istoria învățământului din Suceava*, Suceava, 2004, *Cuvânt înainte*, p. 7-12.
22. Ion Pârlea (coordonator), *Monografia comunei Miroslăvești. Despre oameni și locuri*, Editura EMIA, 2004, *Cuvânt înainte*, p. 7-9.

XI. RECENZII – DIALOG INTIM CU CĂRȚILE

1. Liviu Maior, *Alexandru Vaida-Voievod între Belvedere și Versailles (însemnări, memorii, scrisori)*, Editura Sincron, București, 1993, 295 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1 (11), 1995, p. 366-369.
2. Constantin Bușe, Nicolae Dascălu, *Nicolae Iorga și revizionismul maghiar*, culegere de articole, studii și discursuri parlamentare (1918-1940), Editura Universității București, 1993, 225 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1 (11), 1995, p. 369-371.
3. Petru Bejenaru (coordonator), *Biologi de seamă din Bucovina*, Editura „Țara Fagilor”, 1994, 144 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 725-727.
4. Gheorghe Giurcă, *File din istoria Școlii Normale „Mihai Eminescu” din Suceava, 1949-1994*, Suceava, 1994, 290 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 727-728.
5. Vasile Pop, *Disertație despre tipografiile românești în Transilvania și învecinatele țări de la începutul lor până în vremurile noastre, Sibiu, 1838*, Studiu introductiv, ediție, note, rezumat și indice de Eva Mârza și Iacob Mârza, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995, 225 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 728-729.
6. Nicolae Iorga, *Neamul românesc în Basarabia*, ediție îngrijită, introducere, note, bibliografie de Iordan Datcu, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995, 318 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 729-731.
7. Ion Șișcanu, *Raptul Basarabiei, 1940*, Editura Ago-Dacia, Chișinău, 1993, 175 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 731-733.
8. Ion Șișcanu, *Uniunea Sovietică – România, 1940*, Editura Arc, Chișinău, 1995, 275 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 733-735.
9. „Țara Fagilor”, *Almanah cultural-literar al Societății „Arboroasa” din Cernăuți al românilor din nordul Bucovinei*, alcătuit de Dumitru Covalciuc, Cernăuți–Târgu-Mureș, 1995, 288 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 744-746.
10. „Analele Bucovinei”, II, nr. 2, 1994, în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 746-748.

11. „*Analele Bucovinei*”, II, nr. 1, 1995, în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 2 (12), 1996, p. 748-750.
12. Vasile Neamțu, *Istoria orașului Baia, Iași*, 1997, 250 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 3-4 (13-14), 1997-1998, p. 389-390.
13. Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, 1997, 310 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 3-4, 1997-1998, p. 392-393.
14. *Compendiu istoriografic al Liceului „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți*, Iași, 1997, 380 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 3-4, 1997-1998, p. 395-396.
15. Valeriu Cozma, *Universitatea de Stat din Moldova (1946-1996)*, Chișinău, 594 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 3-4, 1997-1998, p. 396-398.
16. Jacques Le Rider, *Mitteleuropa*, Iași, 1997, 163 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 3-4, 1997-1998, p. 398-400.
17. Viorel Patrichi, *Mircea Druc sau lupta cu ultimul imperiu*, Editura Zamolxe, București, 1998, 531 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 425-427.
18. Stephen Koch, *Sfârșitul inocenței, intelectualii din Occident și tentația stalinistă. 30 de ani de război secret*, Editura Albatros, 1997, 570 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 427-430.
19. Mircea Ignat, *Dacii liberi din Moldova: Contribuții arheologice. Necropolele de la Podeni și Zvorăște*, Editura Helios, Iași, 1999, 184 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 450-452.
20. Paraschiva Victoria Batariuc, *Cahle din Moldova medievală, sec. XII-XIII*, Muzeul Național al Bucovinei, Editura Istros, Suceava, 1999, 315 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 457-459.
21. Iulian Vesper, *Memorii*, ediție îngrijită de Pavel Țugui, Editura Saeculum, București, 1999, 190 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 471-473.
22. *Un „Făt Frumos” (revista Muzeului de Etnografie Suceava) la orizontul vieții spirituale sucevene*, în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 473-474.
23. Dan Lucinescu, *Ștefan cel Mare și Sfânt*, Colecția „Restitutio”, Editura Fides, Iași, 1999, 270 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 473-474.
24. *O carte literară de mărturie istorice: Mihai Teliman, Foiletoane*, Editura Septentrion, Rădăuți, 1999, 190 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 474-475.
25. A.J.P. Taylor, *Originile celui de-al doilea război mondial*, Colecția Historia, Editura Polirom, Iași, 1999, în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 477-478.
26. Sorin Alexandrescu, *Paradoxul român*, Editura Univers, 1998, 335 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 478-479.
27. Grațian Jucan, *Bucovina. Articole și eseuri*, Editura Biblioteca „I. G. Sbiera”, Suceava, 1999, 195 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 478-479.
28. Corneliu Crăciun, *Societăți academice din Bucovina. Arboroasa și Junimea*, Fundația Culturală „Cele Trei Crișuri”, Oradea, 1997, în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 480.
29. Petru Rușșindilar, *George Grigorovici și social-democrația din Bucovina*, Editura Fundația „Constantin-Titel Petrescu”, București, 1998, 200 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 481-482.
30. *O antologie-document: Memoria Dornelor, de Petre Țăranu*, Chișinău, 1998, 272 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 482-483.
31. Nichifor Crainic, *Dostoievski și creștinismul rus*, Editura Anastasia, Cluj, 1998, 290 p., în „*Codrul Cosminului*”, serie nouă, nr. 5, 1999, p. 483-484.
32. *Memoriile lui Iulian Vesper*, în „*Bucovina literară*”, nr. 2-3/2000, p. 24-26.

33. *Pătimiri transilvănene*, de Petru Boroianu, 1999, 382 p., în „Bucovina literară”, nr. 7-8/2000, p. 25-26.
34. Vasile Tărășeanu, *Iluzii și lanțuri*, Fundația „Scrisul Românesc”, Craiova, 2001, 315 p., în „Bucovina literară”, nr. 3-4/2002, p. 24-25.
35. Pavel Țugui, *Bucovina – istorie și cultură*, Editura Albatros, București, 2002, în „Bucovina literară”, nr. 6/2003, p. 19-20.
36. Mihai Lazăr, *Realități fiscale din Țara Moldovei în sec. XV-XVIII*, Editura „Junimea”, Iași, 2000, 265 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7, 2003, p. 523-524.
37. Ilie Luceac, *Familia Hurmuzachi: între ideal și realizare*, Editura „Alexandru cel Bun”, Cernăuți, Editura Augusta, Timișoara, 2000, 364 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7, 2000-2001, p. 524-528.
38. Dumitru Vitcu, *Relațiile româno-americane timpurii. Convergențe-Divergențe*, Editura Albatros, București, 2000, 358 p., în „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 6-7, 2000-2001, p. 548-560.
39. Ion Irimescu la 100 de ani – bronz pentru statuia lui Sadoveanu, în „Bucovina literară”, nr. 2, 2003, p. 13.

XII. REFERINȚE

1. A. Ambruster, *Comemorarea lui Dimitrie Onciul la Suceava*, în „Studii. Revistă de istorie”, nr. 4/1973, p. 830-832.
2. Zoe Petre, C. Bușe, Radu Manolescu, *Cercetări românești de istorie universală în ultimele trei decenii și jumătate*, „Revista de istorie”, nr. 7-8/1980, p. 1475.
3. Mihai Lazăr, *Noi îndreptare turistice referitoare la meleagurile sucevene*, „Suceava”, vol. VI-VII/1979-1980, p. 680-696.
4. Emil Satco, *Știința în Bucovina. Ghid biobibliografic*, Suceava, 1983, p. 107.
5. Dimitrie Vatamaniuc, Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774-1862), *De la administrația militară la autonomia provincială*, București, 1993, Editura Academiei Române, 550 p., în „Analele Bucovinei”, nr. 1/1994.
6. acad. Ștefan Ștefănescu, „Codrul Cosminului”, serie nouă, nr. 1/1995, în „Analele Bucovinei”, nr. 1/1996, p. 240-241.
7. Emil I. Emandi, *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774-1862), de Mihai Iacobescu, în „Europa”, Iași, 1995, p. 317-319.
8. Florin Pintescu, Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774-1862). *De la administrația militară la autonomia provincială*, în „Codrul Cosminului”, nr. 1/1995, p. 358-363.
9. Mihai Lazăr, *O carte de referință despre istoria Bucovinei*, în „Glasul Bucovinei”, nr. 1/1994, Cernăuți, p. 120-123.
10. Vasile Precup, *O carte-document istoric: Cursul vieții mele de Constantin Morariu*, în „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, nr. 2/1999, p. 101-108.
11. Keith Hitchins, *România 1866-1947*, București, Editura Humanitas, ediția a II-a, 1998, p. 563-564.
12. Ion Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX (1918-1948)*, seria istorie, Editura Paideia, București, 1999, p. 641-642.
13. Gheorghe Moldoveanu, *Limba română în Bucovina*, Editura „Junimea”, Iași, 1998, p. 24-28; 89-100; 204-214.
14. Alexandru Popescu, *Relații româno-austriece*, Institutul European, 1998, p. 231.
15. Vasile Diacon, *Vechi așezări pe Suha bucovineană*, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași, 1989, p. 191.

16. Mihai Bărbulescu, Denis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998, p. 482.
17. Doru Mihăilescu, *Bucovina și Basarabia*, București, 2000, 166 p.
18. Emil Satco, *Bucovina. Contribuții cultural-științifice. Dicționar*, IX, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, Suceava, 2000, p. 200-203.
19. Corneliu Crăciun, *Societățile academice române din Viena (1861-1918)*, Editura Logos 94, Oradea, 2001, p. 353.
20. Ioan Cocuz, *Partidele politice românești din Bucovina (1862-1914)*, Suceava, 2003, p. 485.
21. Ion Agrigoroaiei, *România interbelică*, vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2001, p. 16, 47.
22. Alain Ruzé, *Ukrainiens et Roumains (IX-e – XX-e siècle). Rivalités carpatho-pontiques*, L'Harmattan, Paris, 1999, p. 123; 278 etc.
23. Alexandru Zub, *Alma Mater Sucevensis: o restituție monografică*, în „Convorbiri literare”, nr. 5 (101), 2004, p. 25-26.
24. Alexandru Zub, *O rană deschisă, Bucovina*, în „Saeculum”, nr. 8/2004, p. 74-75.
25. Liviu Papuc, *Mihai Iacobescu, 30 de zile în „Siberia”. Căutând arhivele Bucovinei*, Editura „Junimea”, Iași, 2003, 455 p., „Cronica”, nr. 3/2004, p. 10.
26. C. Stănescu, *O „Siberie” în arhivele bucovinene*, în „Adevărul literar și artistic”, nr. 714/2004, p. 2.
27. Mircea A. Diaconu, *Mihai Iacobescu – o profesiune de credință: 30 de zile în „Siberia”. Căutând arhivele Bucovinei*, în „Lumină lină” – revistă de cultură și spiritualitate românească, nr. 3/2004, New York, p. 91-95.
28. S. S. Kostyshin ș. a., *Bukovyna - istorychnyj narys*, Cernivtsi, 1998, p. 409.
29. O. Dobrzanski, *Natsionalnyj ruh ukraintsiv Bukovyny drugoy polovyny XLX – pociatku XX st.*, Cernivtsi, 1999, p. 34 și 457.
30. Erich Beck, *Bibliographie zur Kultur und Landeskunde der Bukovina, Literatur aus den Jahren 1965-1975*, Dortmund, 1985, p. 1166, 2752, 4316, 4324.
31. Idem, 1976-1990, Harrassowitz Verlag, 1999.
32. Idem, Teil 2, Harrassowitz Verlag, 2003.
33. Constantin Ungureanu, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774-1918)*, Institutul de Istorie a Academiei de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, Editura Civitas, 2003.

NOTĂ:

La aceste titluri – înscrise selectiv – se adaugă peste 300 articole istorice de popularizare a unor evenimente și personalități ale istoriei.